1989: Z DENÍKU IVANY A.

AKTIVITA: HLAVA – SRDCE – SVĚDOMÍ

Anotace:	Aktivita zaměřená na život mladých lidí v posledním roce komunistického Československa a na události sametové revoluce je určena především žákům středních odborných škol a středních odborných učilišť. Prostřednictvím části filmu *Z deníku Ivany A.* si žáci připomenou dobovou atmosféru a zamyslí se nad tím, jak politický režim ovlivňoval každodenní život, osobní plány a představy mladých lidí o budoucnosti. Aktivita využívá princip *Hlava – Srdce – Svědomí* a vede žáky k rozlišení historických faktů, emocí a hodnotových soudů.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	OV: společenskovědní vzdělávání, jazykové vzdělávání a komunikace
Průřezová témata:	OV: OVDS
Klíčové kompetence:	OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí
Doporučený věk:	15+
Cíle:	Žáci: ▪ se seznámí s průběhem sametové revoluce a s tím, co jí předcházelo ▪ se podívají na události roku 1989 v Československu očima středoškolačky a dozvědí se o událostech posledního roku komunistického Československa ▪ se zamyslí nad tím, jak se tehdejší politická a společenská situace promítala do každodenního života a představ mladých lidí o budoucnosti
Délka:	45 **min.** (včetně projekce)
Pomůcky:	▪ **PRACOVNÍ LIST** pro každého žáka
Postup:	1. Na úvod krátce připomeneme atmosféru Československa 80. let. Na tabuli můžeme napsat pojem *sametová revoluce* a nechat žáky odpovědět na otázku, jaké znají události, které revoluci předcházely a vedly k ní. 2. Představíme žákům film *1989: Z deníku Ivany A.*, jehož předlohou se stal autentický deník osmnáctileté Ivany, která osobitým pohledem středoškolačky reflektuje poslední rok existence komunistického Československa. Žákům sdělíme, že uvidí ukázku z filmu. Rozdáme jim **PRACOVNÍ LISTY** a upozorníme je, na co se mají při sledování zaměřit. 3. Následuje **projekce části filmu.**

	Poznámka: Doporučujeme projekci rozdělit do několika částí, průběžně zastavovat film a vysvětlovat pojmy, kterým by žáci nemuseli rozumět. 4. Po projekci provedeme reflexi emocí pomocí metody *Hlava — Srdce — Svědomí.* **PRACOVNÍ LIST** můžeme promítnout na tabuli. Pro zachycení a zreflektování emocí hned po ukázce začneme s částí **Srdce**. Vyzveme žáky, aby jedním slovem popsali pocity, které v nich film vyvolal. Nekomentujeme ani nehodnotíme jednotlivé odpovědi. Slova zapisujeme na tabuli. Pokud se určité slovo opakuje, uděláme k němu čárku. Můžeme pak vidět, jak film působil na třídu jako celek. **Poznámka:** Využijte další *metody reflexe emocí* po filmové projekci. 5. Otázky z části **PRACOVNÍHO LISTU Hlava** můžeme vypsat na tabuli. Žáci na ně mohou odpovídat samostatně, případně je rozdělíme do dvojic či menších skupin a každé přidělíme jednu otázku. 6. Následně navážeme poslední částí **PRACOVNÍHO LISTU Svědomí,** ve které si žáci zodpoví jednotlivé otázky a poté mohou sdílet jednu myšlenku s ostatními žáky.
Reflexe:	Klíčová slova zapisujeme do tří sloupců na tabuli a společně diskutujeme: *Jak se naše odpovědi liší? Jaké hodnoty se ve filmu objevily? Jak se liší fakta od emocí a hodnotových soudů?*
Poznámka:	Aktivitu lze upravit tak, že vybereme pouze jednu scénu z filmu a necháme ji žáky reflektovat podle schématu *Hlava – Srdce – Svědomí.*
Zkušenosti z praxe:	Aktivitu jsem vyzkoušela ve třetím ročníku oboru Pedagogické lyceum, přičemž se jí zúčastnilo 21 žáků. Protože jsme téma sametové revoluce probírali již v prvním pololetí, zaměřila jsem evokaci především na připomenutí dosavadních znalostí. Následně jsem žákům nadiktovala otázky a pustila ukázku z filmu *1989: Z deníku Ivany A.* I když byla použita část filmu, byla projekce dlouhá. Žáci si své odpovědi zapisovali průběžně během sledování. V závěrečné reflexi se objevovala široká škála dojmů a asociací. Žáci popisovali ukázku slovy jako „síla“, „odvaha“, „silný zážitek“, „zajímavé“ nebo „ponaučení“. Zaznívaly ale také výrazy jako „strach“, „děsivé“, „masakr“ či „divočina“. Někteří žáci zmiňovali osvobození a potřebu neopakovat chyby minulosti, jiní vyzdvihovali pozoruhodnost událostí nebo poukazovali na touhu komunistů po moci. Rozmanitost odpovědí ukázala, že žáci ukázku vnímali z různých perspektiv a spojovali si ji nejen s konkrétními událostmi sametové revoluce, ale také s jejich širším významem a dopadem. Lenka Řezáčová, Střední pedagogická a zdravotnická škola v Krnově

1989: Z DENÍKU IVANY A.

PRACOVNÍ LIST

🧠 Hlava (fakta)

Co jsem se dozvěděl/a?

- Proti čemu protestovali občané 21. 8. 1989? Co demonstrující křičeli?
- Kvůli čemu svolali studenti pochod, který začal na Albertově?
- Co požadovali studenti demonstrující na Národní třídě? Zaznamenali jste, co studenti během demonstrace skandovali?
- Kdy vstoupili studenti do stávky? Jaké měli požadavky?
- Jaké informace byly ve filmu potvrzené?

❤️ Srdce (emoce)

Co jsem při filmu cítil/a?

- Jaké emoce ve vás film vyvolal?
- Který moment vás nejvíce zasáhl? Proč?

⚖️ Svědomí (hodnoty)

Co to pro mě znamená?

- Jak moc podle vás ovlivňuje společnost, ve které žijeme, naše rozhodování a představy o budoucnosti?
- Za co byste byli ochotni se postavit, i kdyby s vámi vaše okolí nesouhlasilo?
- Co pro vás znamená svoboda v každodenním životě? Kterých možností byste se nechtěli vzdát?